

Katechizm - wyciąg

1. **Co to jest religia?** Religia jest to łączność człowieka z Panem Bogiem.

2. **Jaką religią, jest religia katolicka?** Religia katolicka jest religią objawioną przez Boga.

O OBJAWIENIU BOŻYM

3. **W czym zawiera się wszystko, co Pan Bóg objawił?** To wszystko co Pan Bóg objawił zawiera się w Piśmie Świętym i Tradycji.

4. **Co to jest Pismo Święte?** Pismo święte jest to zbiór ksiąg napisanych pod natchnieniem Ducha Świętego, który zawiera Słowo Boże skierowane do ludzi.

5. **Kto jest autorem Pisma Świętego?** Pierwszorzędnym autorem Pisma Świętego jest Duch Święty, a drugorzędny - ludzie przez Ducha Świętego natchnieni.

6. **Jak się dzieli Pismo Święte?** Pismo Święte dzieli się na Stary oraz Nowy Testament.

7. **Co jest przewodnią myślą Pisma Świętego?** Przewodnią myślą Pisma Świętego jest Boży plan zbawienia ludzkości.

8. **Które z wszystkich ksiąg Pisma św. są najważniejsze?** Najważniejsze są cztery Ewangelie św., które opisują naukę i życie Pana Jezusa.

9. **Jak inaczej nazywamy Ewangelię?** Ewangelię nazywamy też „Dobrą Nowiną”, ponieważ obwieszcza człowiekowi wyzwolenie z grzechu, łaskę i zbawienie, godność dziecka Bożego.

10. **Kto napisał 4 Ewangelie święte?** Ewangelie napisali: św. Mateusz, św. Marek, św. Łukasz i św. Jan.

11. **Co to jest Tradycja?** Tradycja, czyli Podanie Ustne jest to zbiór Objawionych Prawd Bożych, nie spisanych przez Apostołów, które Kościół Katolicki przechowuje i do wierzenia podaje.

NAJWAŻNIEJSZE PRAWDY WIARY

12. **Powiedz Skład Apostolski.** Wierzę w Boga, Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi. / I w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedyne, Pana naszego, / który się począł z Ducha Świętego; narodził się z Maryi Panny; I umęczon pod Ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion; / zstąpił do piekieł; trzeciego dnia zmartwychwstał; / wstąpił na niebiosa; siedzi po prawicy Boga Ojca Wszechmogącego; / stamtąd przyjdzie sędzić żywych i umarłych. / Wierzę w Ducha Świętego, / Święty Kościół powszechny, / Świętych Obcowanie, grzechów odpuszczenie, ciała zmartwychwstanie, żywot wieczny. Amen.

13. **Powiedz 6 prawd wiary:** 1. Jest jeden Bóg. 2. Bóg jest sędzią sprawiedliwym, który za dobre wynagradza, a za złe karze. 3. Są trzy osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty. 4. Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia. 5. Dusza ludzka jest nieśmiertelna. 6. Łaska Boska jest do zbawienia konieczna.

14. **Jaka jest najważniejsza prawda wiary?** Najważniejszą prawdą wiary jest ta, że Pan Bóg istnieje.

15. **Skąd wiemy, że Pan Bóg istnieje?** O istnieniu Pana Boga wiemy: 1. z istnienia świata i wielkiego Ładu na świecie, 2. z przekonania wszystkich ludów, 3. z własnego sumienia, 4. z Objawienia Bożego.

16. **Kto to jest Pan Bóg?** Pan Bóg jest to duch nieskończenie doskonały.

- 17. Co to znaczy, że Pan Bóg jest Duchem nieskończenie doskonałym?** Pan Bóg jest Duchem nieskończenie doskonałym tzn., że posiada wszystkie możliwe doskonałości.
- 18. Co to znaczy, że Pan Bóg jest Duchem?** Pan Bóg jest Duchem, tzn., że jest niewidzialny, nieśmiertelny, nie ma ciała, a ma rozum i wolną wolę.
- 19. Co to jest Trójca Święta?** Jednego Boga w trzech osobach Boskich (Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty) nazywamy Trójcą Przenajświętszą.
- 20. Jakie przymioty posiada Pan Bóg?** Pan Bóg jest: a) wieczny - zawsze był, jest i będzie; b) wszechmocny - wszystko może czynić, co chce c) niezmienny - zawsze jest ten sam; d) najmądrszy - wszystko co robi jest mądre i dobre e) święty - złego nie chce, grzechem się brzydzi; f) najsprawiedliwszy - za dobre wynagradza i za złe karze; g) najmiłosierniejszy - pragnie zbawienia wszystkich ludzi.
- 21. Jak nazywamy opiekę Bożą nad światem?** Opiekę Bożą nad światem nazywamy Opatrznością Bożą.
- 22. Kto to są aniołowie?** Aniołowie są to duchy, które mają rozum i wolną wolę, a nie mają ciała. Pan Bóg stworzył aniołów, aby Mu służyli, oznajmiali Jego wolę ludziom i opiekowali się nimi. Zbuntowanych aniołów nazywamy szatanami.
- 23. Kto to jest człowiek?** Człowiek jest najdoskonalszym stworzeniem Boga na ziemi. Jest to jedna całość ciała i duszy nieśmiertelnej.
- 24. Co człowiek ma dzięki duszy?** Człowiek dzięki duszy ma rozum i dlatego myśli, tworzy oraz wolną wolę dzięki, której może wybierać między dobrem a złem.
- 25. Na co Pan Bóg stworzył człowieka?** Pan Bóg stworzył człowieka, aby Pana Boga znał, czcił, kochał i służył Mu, a przez to osiągnął szczęście wieczne.
- 26. Przez co ludzie utracili dziecięctwo Boże i szczęście?** Dziecięctwo Boże i szczęście ludzie utracili przez nieposłuszeństwo względem Pana Boga, które nazywamy grzechem pierworodnym.
- 27. Kto z ludzi jest wolny od grzechu pierworodnego?** Najświętsza Maryja Panna, dlatego nazywamy Ją Niepokalaną Poczetą.
- 28. Co Pan Bóg uczynił, aby ludzie po grzechu pierworodnym mogli otrzymać łaskę i wieczne szczęście?** Pan Bóg ulitował się nad ludźmi i już pierwszym rodzicom obiecał, że ześle im Zbawiciela.
- 29. W jaki sposób Pan Bóg przygotował ludzi na przyjście Zbawiciela?** Na przyjście Zbawiciela Pan Bóg przygotował ludzi przez wybrany naród izraelski.
- 30. Kto jest obiecany Zbawicielem świata?** Obiecany Zbawicielem świata jest Jezus Chrystus.
- 31. Co znaczy imię Jezus Chrystus?** Jezus - Zbawiciel; Chrystus - Mesjasz, Pomazaniec Pański.
- 32. Kto jest Ojcem, Matką, Opiekunem Pana Jezusa?** Ojcem Pana Jezusa jest Bóg Ojciec; Matką - Najświętsza Maryja Panna; Opiekunem - św. Józef.
- 33. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest Bogiem?** O tym, że Pan Jezus jest Bogiem wiemy, gdyż: 1) powiedział o tym Bóg Ojciec, 2) zaświadczyli to Apostołowie, 3) wyznał to niejednokrotnie sam Pan Jezus, 4) swoje wyznanie potwierdził Pan Jezus cudami, zwłaszcza zmartwychwstaniem.
- 34. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem?** O tym, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem mówią nam: 1) Ewangelia św. (bo narodził się z Matki, odczuwał głód, pragnienie, zmęczenie, cierpiął i umarł), 2) historycy rzymscy i żydowscy (Tacyt, Pliniusz).

35. Gdzie i kiedy narodził się Pan Jezus? Pan Jezus narodził się w Palestynie, w miasteczku Betlejem, za panowania cesarza rzymskiego Augusta i króla żydowskiego Heroda.

36. Wymień najważniejsze wydarzenia z życia Pana Jezusa. Ofiarowanie Pana Jezusa w Świątyni 40-go dnia po narodzeniu. Pokłon Trzech Mędrców ze Wschodu. Ucieczka do Egiptu przed gniewem Heroda. Pobyt w Nazarecie do 30-go roku życia. Chrzest w Jordanie z rąk Jana Chrzciciela. 3 lata publicznej działalności. Powołanie 12 Apostołów. Ustanowienie Kościoła Świętego. Wybór św. Piotra na swego następcę. Śmierć na krzyżu na Górze Kalwaryjskiej w Wielki Piątek o godz. 15-tej. Zmartwychwstanie trzeciego dnia w Wielką Niedzielę. Wniebowstąpienie 40-go dnia po Zmartwychwstaniu z Góry Oliwnej.

37. Co to jest cud? Cud jest to nadzwyczajne dzieło widzialne, którego nie może dokonać żadne stworzenie, lecz tylko sam Bóg.

38. Wymień kilka cudów Pana Jezusa. 1) Przemienienie wody w wino w Kanie Galilejskiej 2) Rozmnożenie chleba 3) Uzdrowienie paralityka 4) Wskreszenie Łazarza 5) Zmartwychwstanie.

39. Wymień kilka przypowieści Pana Jezusa. 1) o synu marnotrawnym 2) o miłosiernym Samarytaninie 3) o Dobrym Pasterzu 4) o robotnikach w winnicy 5) o talentach 6) o pszenicy i kąkolu.

40. Jakie jest najważniejsze przykazanie Pana Jezusa? Najważniejszym przykazaniem Pana Jezusa jest przykazanie miłości: „Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca twego, z całej duszy twojej, a bliźniego swego jak siebie samego”. Przykazanie to objawił już Pan Bóg w Starym Testamencie.

O ŁASCE I SAKRAMENTACH ŚWIĘTYCH

41. Jakie są rodzaje łaski Bożej? Rozróżniamy: łaskę uświęcającą i łaskę uczynkową.

42. Co to jest łaska uświęcająca? Łaska uświęcająca jest to dar Boży, który daje nam życie nadprzyrodzone i czyni nas dziećmi Bożymi (jest to życie Boże w nas).

43. Kiedy po raz pierwszy otrzymaliśmy łaskę uświęcającą i przez co możemy ją utracić? Łaskę uświęcającą otrzymaliśmy na chrzcie św., a możemy ją utracić przez grzech ciężki.

44. Przez co możemy odzyskać łaskę uświęcającą? Utraconą łaskę uświęcającą możemy odzyskać przez spowiedź św. i żal doskonały.

45. Przez co pomnażamy w sobie łaskę uświęcającą? Łaskę uświęcającą pomnażamy w sobie przez przyjmowanie sakramentów św. i spełnianie dobrych uczynków.

46. Co to jest łaska uczynkowa? Łaska uczynkowa jest to pomoc Boża do spełnienia dobrych uczynków, potrzebnych do zbawienia.

47. Co to jest Sakrament? Sakrament jest to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje nam łaskę Bożą (jest to nasze spotkanie z Chrystusem).

48. Wymień 7 sakramentów świętych. 1) Chrzest; 2) Bierzmowanie; 3) Najświętszy Sakrament 4) Pokuta; 5) Namaszczenie Chorych; 6) Kapłaństwo; 7) Małżeństwo.

49. Jak dzielimy sakramenty święte? Sakramenty św. dzielimy: 1) na Sakramenty dla żywych na duszy i dla umarłych na duszy, 2) na Sakramenty powtarzalne i niepowtarzalne.

50. Które sakramenty są dla żywych, a które dla umarłych na duszy? Dla żywych na duszy są te sakramenty, które możemy przyjmować tylko wtedy, gdy mamy łaskę uświęcającą. Są to: Bierzmowanie, Najświętszy Sakrament, Namaszczenie Chorych, Kapłaństwo i Małżeństwo. Sakramenty dla umarłych na duszy to te, które dają lub przywracają łaskę uświęcającą. Są to: Chrzest i Pokuta.

51. Które Sakramenty przyjmujemy raz w życiu? Raz w życiu można przyjąć chrzest, bierzmowanie i kapłaństwo, bo wyciskają na duszy, niezatarty znak szczególnej przynależności do Jezusa Chrystusa.

52. Co to jest chrzest? Chrzest jest to pierwszy sakrament, który gładzi grzech pierworodny, daje nam życie Boże, czyni członkami Kościoła Katolickiego (pierwszy - bo bez niego nie można przyjąć ważnie innych sakramentów).

53. Kto może udzielić chrztu świętego? Chrtu św. uroczystego może udzielić kapłan lub diakon, zaś chrztu z wody w nagłym wypadku może udzielić każdy człowiek.

54. W jaki sposób należy ochrzcić w nagłym wypadku? 1) wzbudzić intencję, że chce ochrzcić; 2) polać czoło dziecka wodą święconą lub zwyczajną 3) wypowiedzieć równocześnie słowa: „NN - ja ciebie chrzczę w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego”.

55. Co to jest Bierzmowanie? Bierzmowanie jest to Sakrament, w którym Duch Święty umacnia chrześcijanina, aby wiarę swoją mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył.

56. Jakie znasz inne nazwy Bierzmowania? Innymi nazwami bierzmowania są: a) *sakrament dojrzałości chrześcijańskiej*, bo udzielany jest temu, kto powinien sobie zdawać sprawę, co to znaczy być świadomym i wzorowym katolikiem, b) *sakrament Ducha Świętego*, bo On w tym sakramencie zstępuje na nas i ubogaca nas swymi darami.

57. Co oznacza słowo „bierzmowanie”? Słowo „bierzmowanie” pochodzi od staropolskiego słowa „bierzmo”. Była to belka umacniająca strop. Celem bierzmowania jest bowiem umocnienie nas we wierze.

58. Ile razy można przyjąć sakrament bierzmowania? Przyjmujemy go raz w życiu, ponieważ raz na zawsze „wyciska” na duszy znamię świadka Chrystusowego.

59. Jakich łask udziela Bierzmowanie? 1) pomnaża łaskę uświęcającą, 2) wyciska na duszy niezatarty znak wyznawcy Chrystusowego, 3) daje 7 darów Ducha Świętego, 4) daje łaskę uczynkowi, abyśmy wiarę mężnie wyznawali, bronili jej i według niej żyli.

60. Wymień 7 Darów Ducha Świętego: 1) Dar mądrości; 2) Dar rozumu; 3) Dar rady; 4) Dar męstwa; 5) Dar umiejętności; 6) Dar pobożności; 7) Dar bojaźni Bożej.

61. Co to znaczy bronić swojej wiary? Bronić swojej wiary tzn.: a) umieć odpowiedzieć na stawiane zarzuty; b) być krytycznym wobec tych, którzy chcą wiarę ośmieszyć; c) nie dawać złym życiem powodu do ataków na wiarę.

62. Co to znaczy żyć według wiary? Żyć według wiary tzn.: a) zachować na co dzień wszystkie przykazania, b) spełniać solidnie swoje obowiązki, c) żyć w zjednoczeniu z Bogiem przez codzienną modlitwę, niedzielną Mszę św., pilną naukę religii, częstą spowiedź i Komunię św., d) wprowadzać w życie przykazania miłości Boga i bliźniego.

63. Jak należy się przygotować do Sakramentu bierzmowania? 1) modlić się o Dary Ducha Świętego, 2) poznać najważniejsze prawdy wiary, 3) wyrabiać w sobie pobożność, sumienność, pracowitość, silną wolę, życzliwość, 4) wybrać sobie patrona, 5) poprosić świadka do bierzmowania, 6) oczyścić duszę z grzechów.

64. Kto udziela Sakramentu bierzmowania? Sakramentu bierzmowania udziela Ksiądz Biskup, a w nagłych, nadzwyczajnych okolicznościach każdy upoważniony kapłan.

65. Jakie są najważniejsze ceremonie Sakramentu bierzmowania? a) włożenie rąk przez Ks. Biskupa, co oznacza zstąpienie Ducha Świętego, b) namaszczenie na czole Krzyżem św. i słowa: „przyjmij znamię daru Ducha Świętego”.

66. Co to jest Krzyżmo św.? Krzyżmo św. jest to mieszanina oliwy i balsamu, poświęcona w Wielki Czwartek przez Ks. Biskupa w Katedrze.

67. Co to jest Najświętszy Sakrament? Najświętszy Sakrament jest to prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana Jezusa pod postaciami chleba i wina.

68. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus Najświętszy Sakrament? Najświętszy Sakrament ustanowił Pan Jezus w czasie Ostatniej Wieczerzy w Wielki Czwartek słowami: „Bierzcie i jedzcie z tego wszyscy, to jest bowiem Ciało moje; bierzcie i pijcie z niego wszyscy, to jest bowiem kielich Krwi mojej”.

69. Z jakich części składa się Msza św. Msza św. składa się z liturgii słowa i liturgii Ofiary.

70. Kiedy dobrze uczestniczymy we Mszy św.? Wtedy, kiedy jesteśmy obecni w kościele na całej Mszy św., modlimy się wspólnie z kapłanem. W pełni uczestniczymy wówczas, gdy w czasie Mszy św. przyjmujemy Komunię św.

71. Pod jakimi warunkami możemy często przyjmować Komunię św.? Komunię św. możemy często przyjmować, gdy: a) mamy łaskę uświęcającą, b) zachowany jest post eucharystyczny 1 godzinę.

72. Jakie są skutki dobrze przyjętej Komunii św.? a) pomnaża łaskę uświęcającą, b) gładzi grzechy lekkie, c) pomaga walczyć z grzechem.

73. Co to jest sakrament pokuty? Sakrament pokuty, czyli pojednania jest to sakrament, w którym kapłan w zastępstwie Chrystusa odpuszcza nam grzechy.

74. Kiedy i jakimi słowami ustanowił Pan Jezus sakrament pokuty? Pan Jezus ustanowił sakrament pokuty w dniu swego zmartwychwstania mówiąc do Apostołów: „Weźmijcie Ducha Świętego, którym grzechy odpuszczicie, będą odpuszczone, a którym zatrzymacie będą zatrzymane”.

75. Komu przekazał Pan Jezus władzę odpuszczania grzechów? Władzę odpuszczania grzechów Pan Jezus przekazał Apostołom, biskupom i kapłanom.

76. Wymień 5 warunków Sakramentu Pokuty: 1) rachunek sumienia 2) żal za grzechy 3) mocne postanowienie poprawy 4) spowiedź szczerą 5) zadośćuczynienie Bogu i bliźniemu.

77. Co to jest rachunek sumienia? Rachunek sumienia jest to przypomnienie sobie grzechów od ostatniej dobrej spowiedzi.

78. Co to jest żal za grzechy? Żal za grzechy jest to boleść duszy z powodu, że obraziliśmy dobrego Boga, przepraszenie Go i wewnętrzne nawrócenie.

79. Co to jest mocne postanowienie poprawy? Mocne postanowienie poprawy jest to szczerą wola unikania grzechów.

80. Co to jest spowiedź? Spowiedź jest to wyznanie grzechów przed kapłanem, aby otrzymać rozgrzeszenie.

81. Co to jest zadośćuczynienie? Zadośćuczynienie jest to odprawienie pokuty zadanej przez kapłana i wynagrodzenie bliźniemu uczynionych krzywd.

82. Kiedy żal za grzechy jest doskonały, a kiedy mniej doskonały? Doskonały żal za grzechy jest wtedy, gdy żałujemy z miłości do Boga. On gładzi grzechy, gdy człowiek pragnie spowiedzi, a nie ma do niej okazji. Żal mniej doskonały płynie z obawy przed karą Bożą.

83. Co to jest odpust? Odpust jest to częściowe lub zupełne darowanie kary doczesnej za grzechy już odpuszczone.

84. Co to jest Namaszczenie Chorych? Namaszczenie Chorych jest to Sakrament, w którym ciężko chory otrzymuje szczególne łaski dla duszy, ulgę w cierpieniu, a niekiedy przywrócenie zdrowia.

85. Kiedy należy przyjmować Sakrament Namaszczenia chorych? Namaszczenie chorych należy przyjmować w każdej poważnej chorobie (nie można przyjęcia tego sakramentu odkładać na ostatnie chwile życia).

86. Co to jest Kapłaństwo? Kapłaństwo jest to Sakrament, który daje władzę głoszenia Słowa Bożego, składania ofiary Mszy św. i udzielania sakramentów św. oraz łaskę do godnego ich wykonywania.

87. Co rozumiemy przez powszechne kapłaństwo wiernych? Powszechne kapłaństwo wiernych polega na tym, że każdy wierny na mocy sakramentu chrztu uczestniczy w pewnym stopniu w mesjańskim posłannictwie Jezusa Chrystusa (funkcja: prorocza, kapłańska i królewska).

88. Co to jest Sakrament Małżeństwa? Sakrament Małżeństwa jest to nierozzerwalny związek ochrzczonych: mężczyzny i kobiety, których Chrystus uświęca i uzdalnia do spełniania obowiązków małżeńskich i rodzinnych.

89. Jakie są najważniejsze cechy małżeństwa chrześcijańskiego? Jest ono jedno, to znaczy jeden mężczyzna z jedną niewiastą, i nierozzerwalne, to znaczy: aż do śmierci.

90. Co to są Sakramentalia? Sakramentalia są to rzeczy poświęcone oraz poświęcenia i błogosławieństwa, które ustanowił Kościół dla dobra duszy i ciała (np. woda święcona).

O KOŚCIELE ŚWIĘTYM

91. Co to jest Kościół katolicki? Kościół katolicki jest to zjednoczenie chrześcijan, którzy pod przewodnictwem Papieża dążą do zbawienia przez wyznawanie tej samej wiary i przyjmowanie tych samych sakramentów św.

92. Kto obecnie jest Głową Kościoła? Niewidzialną Głową Kościoła jest Pan Jezus. Widzialną Głową Kościoła jest Następca św. Piotra, czyli Papież w Rzymie, obecnie papież Benedykt XVI.

93. Co jest celem i zadaniem Kościoła? Zadaniem Kościoła jest kontynuowanie zbawczej misji Chrystusa (budowanie królestwa Bożego na ziemi i prowadzenie wszystkich ludzi do zjednoczenia z Bogiem w wieczności).

94. Po czym poznajemy, że Kościół jest jeden? Kościół jest jeden, ponieważ: a) ma jednego najwyższego pasterza; b) głosi jedną i tę samą naukę; c) udziela wszędzie tych samych sakramentów św.

95. Po czym poznajemy, że Kościół jest święty? Kościół jest święty, ponieważ: a) głosi świętą naukę Jezusa Chrystusa; b) sprawuje Najświętszą Ofiarę Mszy św. i udziela sakramentów św.; c) wychował i wychowuje zastępy świętych.

96. Przez kogo Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół święty? Pan Jezus ożywia i umacnia swój Kościół św. przez Ducha Świętego.

97. Kim jest Duch Święty? Duch Święty jest to trzecia Osoba Boska.

98. Kiedy Duch Święty zstąpił na Apostołów? Duch Święty zstąpił na Apostołów w postaci ognistych języków w dzień Zielonych Świąt, 10-go dnia po Wniebowstąpieniu Pana Jezusa.

99. Kiedy Duch Święty zstępuje na nas? Duch Święty zstępuje na nas już przy chrzcie św., a w szczególny sposób napęłnia nas sobą w sakramencie bierzmowania.

100. Co to jest diecezja? Diecezja jest to część Kościoła, którą rządzi biskup ordynariusz. Diecezja dzieli się na dekanaty, dekanaty na parafie.

101. Jak nazywa się nasza diecezja? Kto jest jej biskupem? Nasza diecezja nazywa się: Archidiecezja Szczecińsko-Kamieńska. Jej Pasterzem - Ksiądz Arcybiskup Zygmunt Kamiński.

102. Co to jest Świętych Obcowanie? Świętych Obcowanie jest to duchowa łączność między wiernymi na ziemi, duszami w czyśćcu i świętymi w niebie.

103. Wymień kilku polskich świętych: 1) Św. Stanisław biskup i męczennik; 2) Św. Jan Kęć; 3) Św. Jacek; 4) Św. Stanisław Kostka; 5) Św. Maksymilian Maria Kolbe; 6) Św. Brat Albert Chmielowski; 7) Św. Królowa Jadwiga; 8) Św. O. Rafał Kalinowski; 9) Bł. Matka Urszula Ledóchowska; 10) Św. Faustyna Kowalska.

104. Jakie są rzeczy ostateczne człowieka? Ostatecznymi rzeczami człowieka są: śmierć, sąd, niebo albo piekło.

105. Co to jest czyściec? Czyściec jest to stan pokuty za grzechy popełnione za życia, przygotowujący do ostatecznego zjednoczenia z Bogiem w niebie.

106. Co to jest niebo? Niebo jest to miejsce, gdzie aniołowie i święci cieszą się wiecznym szczęściem.

107. Co to jest piekło? Piekło jest to stan wiecznej kary.

O MORALNOŚCI CHRZEŚCIJAŃSKIEJ

Jeśli chcesz osiągnąć życie, zachowaj przykazania (Mt 19, 17)

108. Wymień dziesięć przykazań Bożych: Jam jest Pan Bóg twój: 1) Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną. 2) Nie będziesz brał imienia Pana Boga twego nadaremnie. 3) Pamiętaj, abyś dzień święty święcił. 4) Czcij ojca twego i matkę swoją. 5) Nie zabijaj. 6) Nie cudzołóż. 7) Nie kradnij. 8) Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu twemu. 9) Nie pożądaj żony bliźniego twego. 10) Nie pożądaj żadnej rzeczy bliźniego twego.

109. Kto nadał ludziom 10 przykazań Bożych? 10 przykazań Bożych nadał ludziom Pan Bóg przez Mojżesza, a Pan Jezus w Nowym Testamencie te przykazania potwierdził.

110. Co to jest sumienie? Sumienie jest to głos duszy, który mówi: „to czyń, bo dobre; tamtego nie czyń, bo złe”.

111. Kiedy człowiek popełnia grzech? Człowiek popełnia grzech, gdy świadomie i dobrowolnie przekracza przykazania Boże lub kościelne.

112. Na czym polega grzech ciężki? Grzech ciężki polega na tym, że człowiek świadomie i dobrowolnie przekracza przykazanie Boże lub kościelne.

113. Na czym polega grzech lekki? Grzech lekki polega na tym, że człowiek przekracza prawa Boże w rzeczy mniej ważnej.

114. Jakie nieszczęścia sprowadza na człowieka grzech? Grzech ciężki powoduje utratę łaski uświęcającej, sprowadza kary doczesne za życia, a po śmierci karę wieczną (piekło), grzech lekki nie powoduje utraty łaski uświęcającej lecz pozbawia człowieka wielu łask czynkowych, sprowadza kary na ziemi lub w czyśćcu, przygłusza głos sumienia.

115. Jakie są źródła grzechu? Źródłami grzechu są: szatan, nasze złe skłonności po grzechu pierwotnym i złe otoczenie.

116. Wymień siedem grzechów głównych: 1) pycha; 2) chciwość; 3) nieczystość; 4) zazdrość; 5) nieumiarkowanie w jedzeniu i picciu; 6) gniew; 7) lenistwo.

117. Co to są grzechy cudze? Grzechy cudze popełniamy wtedy, gdy pomagamy bliźniemu do grzechu.

118. Co to jest nałóg? Nałóg jest to stała skłonność do popełniania tych samych grzechów.

119. Co to jest cnota? Cnota jest to stała skłonność do spełniania dobrych uczynków.

120. Co to są cnoty Boskie? Cnoty Boskie są to te cnoty, które odnoszą się do Boga (udoskonalają naszą więź z Bogiem). Są to: wiara, nadzieja i miłość.

121. Wymień cztery cnoty kardynalne (główne): 1) roztropność; 2) sprawiedliwość; 3) wstrzeźliwość; 4) męstwo.

122. Wymień uczynki miłosierdzia co do duszy: 1) grzeszących upominać; 2) nieumiejętnych pouczać; 3) wątpiącym dobrze radzić; 4) strapiionych pocieszać; 5) krzywdy cierpliwie znosić; 6) urazy chętnie darować; 7) modlić się za żywych i umarłych.

123. Wymień uczynki miłosierdzia co do ciała: 1) łaknących nakarmić; 2) pragnących napoić; 3) nagich przyodziać; 4) podróżnych w dom przyjąć; 5) więźniów pocieszać; 6) chorych nawiedzać; 7) umarłych grzebać.

124. Co Bóg nakazuje w I przykazaniu? 1) wierzyć Panu Bogu; 2) zaufać Panu Bogu; 3) miłować Pana Boga; 4) czcić Pana Boga.

125. Co to znaczy miłować Pana Boga? Miłować Pana Boga to znaczy cenić Pana Boga ponad wszystko na świecie i chętnie spełniać Jego wolę. Najpewniejszą oznaką miłości Boga jest miłość bliźnich.

126. Co to znaczy czcić Pana Boga? Czcić Pana Boga to znaczy całym swoim postępowaniem, a szczególnie modlitwą okazywać, że Pan Bóg jest moim najwyższym Panem.

127. Co to jest modlitwa? Modlitwa jest to rozmowa człowieka z Panem Bogiem. Może być ona ustna, myślna, indywidualna lub liturgiczna.

128. Jak trzeba się modlić? Modlić należy się pobożnie, pokornie, wytrwale, z ufnością i poddaniem się woli Bożej.

129. Powiedz tajemnice Różańca św.:

Część I – Tajemnice radosne: 1) Zwiastowanie NMP; 2) Nawiedzenie św. Elżbiety; 3) Narodzenie Pana Jezusa; 4) Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni; 5) Znalezienie Pana Jezusa w świątyni.

Część II – Tajemnice światła: 1) Chrzest Jezusa w Jordanie; 2) Objawienie się Jezusa na weselu w Kanie; 3) Głoszenie Królestwa Bożego i wezwanie do nawrócenia; 4) Przemienienie Jezusa na górze Tabor; 5) Ustanowienie Eucharystii.

Część III – Tajemnice bolesne: 1) Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu; 2) Biczowanie Pana Jezusa; 3) Ukoronowanie cierniową koroną Pana Jezusa; 4) Niesienie Krzyża; 5) Ukrzyżowanie Pana Jezusa.

Część IV – Tajemnice chwalebne: 1) Zmartwychwstanie Pana Jezusa; 2) Wniebowstąpienie Pana Jezusa; 3) Zesłanie Ducha Świętego; 4) Wniebowzięcie NMP; 5) Ukoronowanie NMP na Królową nieba i ziemi.

130. Co Pan Bóg nakazuje w II Przykazaniu? W II Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: czcić i z szacunkiem wymawiać Imię Boże.

131. Co Pan Bóg nakazuje w III Przykazaniu? W III Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: święcić dzień święty przez udział we Mszy św. i spoczynek świąteczny.

132. Co Pan Bóg nakazuje w IV Przykazaniu? W IV Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: szanować, miłować i słuchać swoich rodziców, przełożonych i starszych.

133. Co Pan Bóg nakazuje w V Przykazaniu? W V Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: dbać o życie i zdrowie duszy i ciała u siebie i u bliźnich.

134. Co Pan Bóg nakazuje w VI i IX Przykazaniu? W VI i IX Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: być czystym i wstydlwym w myślach, słowach i uczynkach.

135. Co Pan Bóg nakazuje w VII i X Przykazaniu? W VII i X Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: dobrze używać swojej własności, a cudzej nie ruszać.

136. Co Pan Bóg nakazuje w VIII Przykazaniu? W VIII Przykazaniu Pan Bóg nakazuje: miłować prawdę i szanować dobre imię bliźniego.

137. Powiedz 5 Przykazań Kościelnych: 1) W niedziele i święta nakazane uczestniczyć we Mszy św. i powstrzymać się od prac niekoniecznych. 2) Przynajmniej raz w roku przystąpić do sakramentu pokuty. 3) Przynajmniej raz w roku, w Okresie Wielkanocnym przyjąć Komunię św. 4) Zachować nakazane posty i wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych, a w okresach pokuty powstrzymać się od udziału w zabawach. 5) Troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła.

GLÓWNE WIADOMOŚCI Z ŻYCIA KOŚCIOŁA ŚWIĘTEGO

138. Co to jest Sobór Powszechny? Sobór Powszechny jest to zebranie biskupów z całego świata pod przewodnictwem papieża w celu omówienia najważniejszych spraw Kościoła.

139. Kiedy był ostatni Sobór Powszechny i jaki był jego cel? Ostatni Sobór Powszechny odbył się w latach 1962-1965, był to II Sobór Watykański a 21-szy Sobór w historii Kościoła.

140. Kto jako pierwszy Polak został wybrany papieżem i kiedy? Biskup Krakowski Kardynał Karol Wojtyła, jako pierwszy Polak został wybrany papieżem dnia 16 października 1978 roku. Obrął imię Jan Paweł II.